ALMA KATSU

HLAD

HOROR

ZALOŽENO
NA SKUTEČNÉM PŘÍBĚHU
DONNEROVY VÝPRAVY

Hlad

Copyright © 2018 by Alma Katsu and Glasstown Entertainment, LLC
This edition is published by arrangement with G.P. Putnam's Sons,
an imprint of Penguin Publishing Group, a division of Penguin Random
House LLC.

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu nakladatele.

Translation © Dana Krejčová, 2024
Cover © Stephen Brayda, 2024
© DOBROVSKÝ s.r.o., 2024

ISBN 978-80-277-4722-1 (pdf)

ALMA KATSU

HLAD

přeložila Dana Krejčová

FOBOS

Knihu věnuji Bruceovi,
svému manželovi

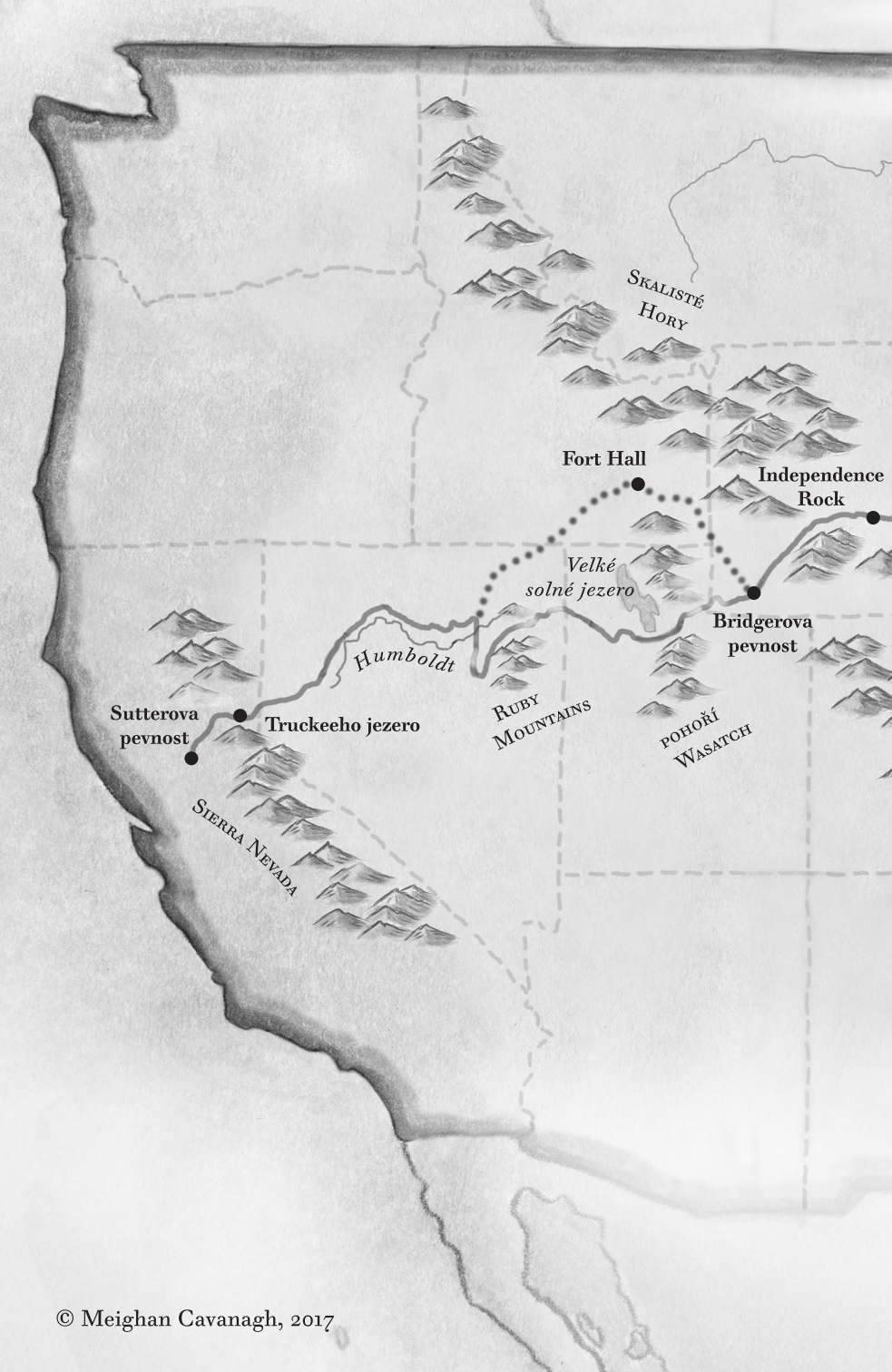

© Meighan Cavanagh, 2017

TRASA
Donnerovy výpravy
(1846–47)

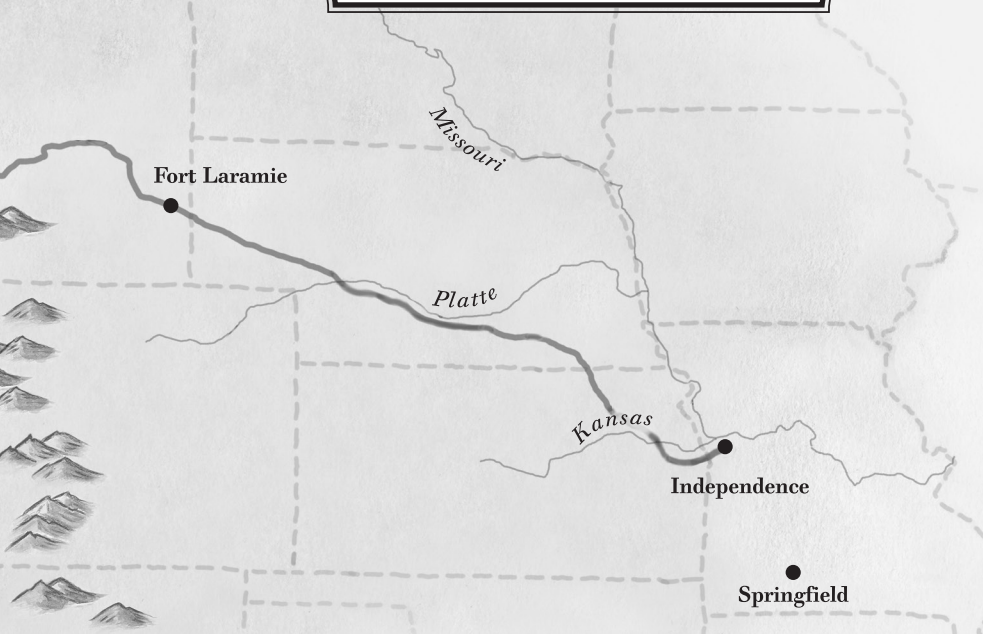

Legenda

trasa Donnerovy výpravy

Kalifornská stezka

Úvod

duben 1847

Všichni se shodovali, že to byla drsná zima, jedna z nejhorších, kam lidská paměť sahala. Natolik zlá, že vyhnala z hor některé indiánské kmeny, Pajuty a Mivoky. Nikde nebyla lovná zvěř a pohyb indiánů krajinou čeřil neklidný hlad, po němž zůstávala opuštěná tábořiště plná zčernalých skvrn po ohništích, jako černé oči v zemi.

Dva Pajutové prý dokonce zahlédli jakéhosi bílého blázna, jemuž se podařilo tu prokletou zimu přežít jen tak, že klouzal po zamrzlém jezeře jako duch.

To musel být jejich člověk, chlapík jménem Lewis Keseberg. Poslední, kdo přežil z tragické Donnerovy výpravy. Byla vyslána záchranná skupina, která ho měla najít a pokud možno přivést zpátky živého.

V polovině dubna bylo sněhu koním po prsa, takže výprava je musela zanechat na místním ranči a dál pokračovat pěšky.

Ze studeného, větrného a opuštěného vrcholu hory to dolů k jezeru byly tři dny cesty. Jaro znamenalo bláto, hodně bláta, ale ve vyšší nadmořské výšce stále panovala zima a zemi halila silná bílá pokrývka. Takový sníh však byl zrádný. Ukrýval pukliny a strmé srázy. Sníh měl svá tajemství. Mysleli jste si, že máte pevnou půdu pod nohama, jenomže bylo jen otázkou času, než se římsa pod vámi utrhne.

Sestup byl mnohem náročnější, než kdo čekal, rozmoklý sníh podkluzoval, plný jakési nepřirozené touhy stáhnout celou výpravu.

Čím víc se blížili k jezeru, tím tmavší bylo, a stromy čněly tak vysoko, až zakrývaly vrcholky hor a nepropouštěly sluneční světlo. Podle poškozených větví jste mohli vidět, že nasněžilo opravdu hodně. Větve byly zpřelámané a kůra strhaná do výšky třiceti, čtyřiceti stop. A navíc panovalo u jezera nepřirozené ticho. Neozývalo se tu vůbec nic, ani ptačí zpěv, ani šplouchání vodních ptáků přistávajících na hladině. Nic než jejich kroky a namáhavý dech a občas praštění tajícího sněhu.

Když se mlha nad jezerem zvedla, první, čeho si povšimli, byl zápach. Hutný puch rozkládajícího se masa smísený s vůní borovic, který sílil, jak se blížili ke břehu. Železitý pach krve zřejmě vycházel odevšad, ze země, z vody i z oblohy.

Řekli jim, že ti, kdo přežili, přebývali v opuštěném srubu a dvou přístřešcích, z nichž jeden byl opřený o velký balvan. Srub našli poměrně rychle, stačilo projít po břehu jezera vlnícího se pod línou mlhou. Stál na malém palouku. Byl očividně opuštěný, ale přesto se nemohli zbavit pocitu, že nejsou sami, že na ně uvnitř něco číhá, něco, co by mělo existovat jen v strašidelných pohádkách.

Nepříjemný pocit se dostal pod kůži všem členům výpravy a nepřirozený pach ve vzduchu je vyváděl z míry. Ke srubu přistupovali pomalu a s připravenými ručnicemi.

Ve sněhu se válelo několik nečekaných předmětů: modlitební knížka, jejíž saténová záložka se třepetala ve vánku.

Rozsypané zuby.

Něco, co vypadalo jako lidské obratle zbavené kůže.

Teď jim ten nepříjemný pocit stahoval hrdla a zevnitř tlačil na oči. Několik jich odmítlo pokračovat. Vstup do srubu měli nyní přímo před sebou a o stěnu vedle něj se opírala sekera.

Dveře se otevřely samy od sebe.

ČERVEN 1846

KAPITOLA 1

Podle Charlese Stantona se nic nevyrovnalo dobrému oholení. Toho rána stál před velkým zrcadlem upevněným na bočnici vozu Jamese Reeda. Kolem se na všechny strany rozkládala prérie jako pokrývka občas zvlněná větrem: bizoní tráva na míle daleko, přerušená jen červenou věží Komínové skály, stojící v dálce jako stráž. Když přimhouřil oči, vypadal konvoj jako dětské hračky rozházené v rozlehlém, nekonečném houští – křehký a bezvýznamný.

Otočil se k zrcadlu a pevně si přidržel břitvu pod bradou. Vybavil si jeden z dědových oblíbených výrazů: *Zlý člověk se schovává za vousem jako Lucifer.* Stanton znal spoustu mužů, kteří to skvěle uměli s dobře nabroušeným nožem, dokonce i několik používajících sekerku, ale on by si nevzal nic jiného než břitvu. Před studeným kovem na krku neucukl, vlastně měl ten pocit rád.

„Nemyslel bych si, že jsi marnivý, Charlesi Stantone –“ ozvalo se za ním – „ale kdybych nevěděl, jak to je, mohl bych si myslet, že sám sebe obdivuješ.“ Mířil k němu Edwin Bryant a v plechovém hrnku si nesl kávu. Úsměv mu ale rychle pohasl. „Ty krvácíš.“

Stanton se podíval na břitvu. Byly na ní červené šmouhy. V zrcadle si všiml karmínové čáry na krku, rozchlípeného, tři palce dlouhého šrámu v místě, kde předtím držel břitvu. Byla tak ostrá, že nic necítil. Strhl si z ramene ručník a přitiskl ho na ránu. „Musela mi ujet ruka,“ poznamenal.

„Sedni si,“ vybídl ho Bryant. „Ukaž, podívám se na to. Trochu jsem tu medicínu studoval, víš.“

Stanton před Bryantovou nataženou rukou couvl. „Jsem v pořádku. Nic to není. Jen malá nehoda.“ To byla ve zkratce celá tahle zatracená cesta. Jedna nečekaná „nehoda“ za druhou.

Bryant pokrčil rameny. „Když to říkáš. Vlci cítí krev na míle daleko.“

„Co pro tebe můžu udělat?“ zeptal se Stanton. Věděl, že Bryant k vozu nepřišel jen proto, aby si poklábosil, ne když měli zapřahat. Kolem vířil obvyklý ranní chaos. Vozkové sháněli voly, země duněla pod jejich váhou. Muži strhávali stany a nakládali je na vozy či pískem hasili ohně. Vzduchem se nesl křik dětí přinášejících vědra s vodou na pití a mytí.

Stanton a Bryant se neznali dlouho, ale rychle se spřátelili. Výprava, s níž Stanton cestoval předtím – malá karavana z Illinois, tvořená hlavně rodinami Donnerových a Reedových – se nedávno připojila k mnohem větší skupině vedené bývalým vojákem Williamem Russellem, která vyjela z Independence v Missouri. Edwin Bryant byl jedním z prvních

členů Russellovy skupiny, který se představil, a zjevně tíhl ke Stantonovi, možná proto, že oba byli svobodní muži v konvoji plném rodin.

Vzhledem byl Edwin Bryant Stantonovým pravým opakem. Stanton byl vysoký a silný, aniž by se o to snažil. Celý život mu lidé skládali poklony, jak dobře vypadá. Vzhled zdědil po matce, pokud věděl. Měl její husté, vlnité hnědé vlasy a oduševnělé oči.

Tvůj vzhled je darem od ďábla, chlapče, abys mohl ostatní svádět ku hříchu. Další z dědových výroků. Jednou Stantona švihl přezkou opasku přes tvář, snad v naději, že vyžene ďábla, kterého tam viděl. Nefungovalo to. Stantonovi zůstaly všechny zuby a nos se mu zahojil. Jizva na čele vybledla. Ďábel, pokud věděl, zůstal.

Bryant byl snad o deset let starší. Léta pracoval jako novinář, a tak byl změkčilejší než většina ostatních mužů ve výpravě, což byli sedláci, tesaři či kováři, kteří si vydělávali na živobytí těžkou prací. Měl slabý zrak a většinou potřeboval brýle. Působil neupraveně, jako by byl věčně myšlenkami někde jinde. Nedalo se ovšem popřít, že je bystrý, pravděpodobně nejchytřejší z celé výpravy. Přiznal, že se pár let učil u jednoho doktora, když byl ještě hodně mladý, ale sloužit jako táborový lékař odmítl.

„Podívej se na tohle." Bryant kopl do drnu u svých nohou, až vzhůru vyletěl obláček prachu. „Všiml sis? Tráva je na tuto roční dobu dost suchá."

Po pláni putovali už několik dní, vysoká prérijní tráva a křoví se táhly až k obzoru. Stezku po obou stranách lemovaly v dálce zlaté a korálově růžové pískovcové kopce, některé rozeklané jako prsty ukazující přímo k nebi. Stanton si dřepl a vytrhl pár stébel. Byla krátká, sotva devět, deset palců, a již

bledla do matné hnědozelené. „Nedávno zřejmě bylo období sucha," podotkl. Vstal, oprášil si dlaně a zahleděl se ke vzdálenému purpurovému oparu. Obzor byl v nekonečnu.

„A to jsme teprve na začátku planiny," poukázal Bryant.

Bylo jasné, jak to myslí. Nemuselo by tu být dost trávy, aby měli jejich voli a dobytek co žrát. Tráva, voda, dřevo, tři věci, které karavana potřebovala. „Podmínky jsou horší, než jsme si mysleli, a máme před sebou dalekou cestu. Vidíš to pohoří v dálce? To je teprve *začátek*, Charlesi. Za ním jsou další hory – a poušť a prérie, řeky širší a hlubší, než jaké jsme zatím překračovali. To všechno je mezi námi a Tichým oceánem."

Stanton tuto litanii už slyšel. Bryant nemluvil skoro o ničem jiném od chvíle, co předevčírem narazili na tu traperskou boudu v Jasanové kotlině. Prázdná bouda byla přeměněna na jakousi pohraniční stanici pro pionýry vydávající se na pláně. Ti zde začali nechávat dopisy pro poutníky mířící na východ, kteří je odváželi na skutečnou poštu k doručení. Mnohé dopisy byly jen přeložené kusy papíru uložené pod kamenem v naději, že nakonec dorazí k zamýšlenému adresátovi.

Stantona pohled na všechny ty dopisy zvláštně uklidňoval. Vypadaly jako svědectví lásky poutníků ke svobodě a touhy po větších příležitostech bez ohledu na riziko. Bryanta však naopak rozrušily. *Podívej se na všechny ty dopisy. Musejí jich být desítky, možná stovka. Osadníci, kteří je psali, jsou před námi na stezce. Jsme jedni z posledních, kdo se tuto sezónu vydává na cestu, a ty víš, co to znamená, vid?* ptal se Stantona. *Možná jdeme příliš pozdě. Horské průsmyky budou v zimě zasypané sněhem a ve větších nadmořských výškách přichází zima dříve.*

„Trpělivost, Edwine," říkal Stanton nyní. „Sotva jsme vyjeli z Independence –"

„A přesto je polovina června. Postupujeme příliš pomalu.“

Stanton si znovu přehodil ručník přes rameno a rozhlédl se po okolí. Slunce vyšlo již před několika hodinami, a přesto dosud nezrušili tábor. Všude kolem nad zbytky táborových ohňů dojídaly rodiny snídani. Matky houpaly děti a vyměňovaly si klepy. Nějaký kluk si hrál se psem, místo aby sháněl rodinné voly z pastvy.

„A divíš se jim, když je takové hezké ráno?“ zeptal se Stanton nadneseně. Po týdnech na cestě se nikdo netěšil na další den. Polovina mužů spěchala pouze tehdy, když přišel čas otevřít džbánek domácí pálenky. Bryant se jen zamračil. Stanton si třel šíji. „V každém případě ten, s kým je třeba si promluvit, je Russell.“

Bryant se s úšklebkem sklonil pro hrnek s kávou. „Mluvil jsem o tom s Russellem a on souhlasí, ovšem nic nedělá. Nedokáže nikoho odmítnout. Pamatuješ, jak začátkem týdne pustil muže na lov bizonů a karavana pak jen dva dny trčela na místě, než se vyudilo a usušilo maso?“

„Za nějakou dobu by se nám mohlo to maso hodit.“

„Dozajista uvidíme další bizony. Ale ty dny už nám nikdo nevrátí.“

Stanton chápal, že to, co Bryant říká, je rozumné, a nechtěl se hádat. „Podívej. Večer půjdu s tebou a promluvíme s Russellem společně. Přesvědčíme ho, že to myslíme vážně.“

Bryant potřásal hlavou. „Už mě nebaví čekat. To jsem ti přišel říct. Opouštím karavanu. Několik z nás pojede napřed na koni. S vozem je to příliš pomalé. Chápu, proč muži od rodin potřebují vozy. Musejí se postarat o malé děti, prarodiče a nemocné. Mají na krku zboží. Nezávidím jim to, ale nechci ani být jejich rukojmí.“

Stanton pomyslel na svůj vůz a párek volů. Výstroj ho stála téměř všechny peníze, které získal prodejem krámu. „Chápu."

Bryantovi zářily za brýlemi oči. „Ten jezdec, který se k nám včera večer připojil, mi řekl, že Vašové jsou stále na jih od nás na svých obvyklých pastvinách, asi dva týdny cesty odtud. Nemůžu si je nechat ujít." Považoval se trochu za amatérského antropologa a údajně psal knihu o duchovní víře různých kmenů. Dokázal mluvit celé hodiny o indiánských bájích – mluvících zvířatech, poťouchlých bozích, duších, kteří zjevně žili v zemi, větru a vodě – a byl tak zanícený, až to začalo být některým osadníkům podezřelé. Jakkoliv měl Stanton Bryantovy historky rád, věděl, že pro křesťany vychované čistě jen na biblických příbězích mohou být děsivé, protože nechápou, že by bělocha mohla domorodá víra tolik zaujmout.

„Vím, že ti lidé jsou tvoji přátelé, ale proboha!" pokračoval Bryant. Jakmile se pro nějaké téma nadchl, bylo těžké ho přimět, aby od něj upustil. „Proč si myslí, že si s sebou do Kalifornie můžou vzít celou domácnost?"

Stanton se musel usmát. Pochopitelně věděl, nač Bryant naráží. Na velký, na míru upravený krytý vůz George Donnera. Když si ho nechával stavět, mluvil o něm celý Springfield, a nyní o něm mluvila i celá karavana. Dno mělo několik stop navíc, aby tam bylo místo pro lavici a krytou spíž. Měl dokonce malá kamínka s komínem vyvedeným skrz plachtu.

Bryant kývl směrem k tábořišti Donnerových. „Chci říct, jak hodlají překročit hory s něčím takovým? Je to kolos. Do strmého svahu ho nevytáhne ani volské čtyřspřeží. A k čemu to? Aby měla královna ze Sáby pohodlí." Bylo zřejmé, že během té krátké doby, co se springfieldský kontingent připojil k větší Russellově výpravě, se u Edwina Bryanta vyvinula silná nechuť

vůči Tamsen Donnerové. „Viděl jsi někdy vnitřek? Kleopatřina zábavní bárka s péřovými matracemi a hedvábným povlečením.“ Stanton se ušklíbl. Nebylo to tak, že by Donnerovi spali uvnitř, jejich vůz byl nacpaný domácími potřebami – včetně lůžkovin – jako všechny ostatní vozy. Bryant měl trochu sklon k přehánění. „Myslel jsem si, že George Donner je chytrý chlap. Očividně není.“

„A divíš se mu, že chce svou ženu potěšit?“ otázal se Stanton. Chtěl George Donnera považovat za přítele, ale nemohl. Ne když věděl o Donnerových stycích.

A nyní, aby to bylo ještě horší, měl co dělat, aby pořád nepokukoval po Donnerově ženě. Tamsen Donnerová byla o dobrých dvacet let mladší než manžel, okouzlující krasavice, možná nejhezčí žena, jakou kdy Stanton potkal. Připomínala jednu z těch porcelánových panenek, jaké vídáte v krejčovství oblečené v miniaturní kopii poslední francouzské módy. V očích měla prohnaný pohled, jenž ho přitahoval, a pas tak úzký, že ho mohl člověk obejmout dlaněmi. Několikrát se musel zarazit, aby přestal myslet na to, jaký by to byl pocit držet ji kolem pasu vlastníma rukama. Bylo mu záhadou, jak vůbec mohl George Donner takovou ženu získat. Předpokládal, že s tím mají něco společného jeho peníze.

„Zítra několik z nás vyráží napřed,“ pronesl Bryant tišeji. „Co kdyby ses k nám připojil? Jsi sám, nemáš na starosti rodinu. Tak bys mohl dojet… tam, kam máš namířeno, mnohem rychleji.“

Bryant byl očividně zase na lovu, snažil se zjistit důvod, proč se Stanton vydává na západ. Většina lidí o tom mluvila až moc ráda. Bryant věděl, že Stanton měl ve Springfieldu obchod s textilním a galanterním zbožím a dům, ale nesvěřil

se mu – nesvěřil se nikomu – proč se rozhodl to vše opustit. Jeho partner, který měl obchodního ducha, nečekaně zemřel a Stanton pak musel vést obchod sám. Měl na takové věci hlavu, ale ne elán – obsluhovat nekonečný zástup zákazníků, handrkovat se s těmi, kterým se nelíbily jeho ceny, snažit se mít v regálech zboží, které se bude občanům Springfieldu zamlouvat (Exotické toaletní vody? Barevné saténové stuhy?)… Byly to osamělé časy a rozhodně jeden z důvodů, proč opustil Springfield.

Ne však jediný důvod.

Stanton se rozhodl vytáčet. „Co bych udělal s vozem a voly? Nemůžu je jen tak opustit na cestě."

„To nebudeš muset. Určitě najdeš mezi lidmi někoho, kdo je odkoupí. Nebo si můžeš najmout jednoho z vozků, aby se ti o vůz postaral a dopravil ho do Kalifornie."

„Když já nevím," kroutil se Stanton. Na rozdíl od Bryanta mu nevadilo cestovat s rodinami, křik dětí a pronikavé brebentění žen. Bylo toho však víc.

„Nech mě si to promyslet," požádal.

V té chvíli se cvalem přihnal jakýsi muž, jehož příchod ohlásil zvířený prach. George Donner. K jeho práci patřilo vypravit ráno karavanu na cestu. Za normálních okolností na to šel zvesela, vybízel rodiny, aby zrušily tábořiště a zapřáhly voly, aby mohl velký konvoj opět vyrazit. Dnes ráno se však tvářil zachmuřeně.

Stanton ho krátce pozdravil. Konečně byl čas vyjet. „Zrovna jsem chtěl zapřáhnout –" začal, ale Donner ho uťal.

„Ještě nepojedeme," prohlásil vážně. „Vepředu došlo k nehodě."

Stanton se zachvěl, ale hned obavy potlačil.

Bryant k němu vzhlédl. „Mám dojít pro lékařskou brašnu?“

George Donner si v sedle poposedl. „Ne k takové nehodě. Ztratil se jeden kluk. Když ho šli ráno rodiče vzbudit, nebyl ve stanu.“

Stantonovi se okamžitě ulevilo. „Děti se přece občas toulají –“

„Když jsme na cestě, tak ano. Ale rozhodně ne v noci. Rodiče tady zůstávají, aby mohli pátrat po synovi. A někteří z ostatních tu zůstanou taky, aby jim pomohli.“

„Hledáte další dobrovolníky?“ zeptal se Stanton.

Donner zavrtěl hlavou. „Mají jich až dost. Jakmile odtáhnou vozy ze stezky, my ostatní opět vyrazíme. Mějte oči na stopkách, kdyby se ten kluk objevil. Dá-li bůh, ukáže se brzy.“

Donner odjel a za ním se zvedl pás prachu. Pokud se dítě zatoulalo potmě, nebylo pravděpodobné, že ho rodiče ještě někdy uvidí. Malého chlapce mohla všechna ta rozlehlost spolknout, nepřerušená pláň se táhla na všechny strany a obzor si držel dokonce i slunce u nohy.

Stanton váhal – možná by se měl vydat za nimi. Pomocník navíc nemohl uškodit. Položil si ruku na šíji a uvažoval, že nasedne na koně. Prsty měl celé červené. Opět krvácel.

KAPITOLA 2

Karavana se před Tamsen Donnerovou táhla po pláni, kam až dohlédla. Ten, koho napadlo označit vozy pionýrů za „koráby prérie“, byl docela chytrý. Plátěné střechy opravdu vypadaly jako lodní plachty, jasně bílé v ranním slunci. A hustá oblaka prachu zvířeného koly vozů by se dala zaměnit za vlny nesoucí své miniaturní loďky přes pouštní moře.

Většina pionýrů šla raději pěšky, než by se vezla, aby volům ušetřila váhu navíc, v trávě po stranách konvoje, aby se vyhnula největšímu prachu. Dobytek – mléčný i masný skot, kozy a ovce – také drželi v trávě, poháněli je chlapci a děvčata, zatímco rodinní psi popoháněli opozdilce do stáda.

Tamsen ráda chodila pěšky. Měla tak čas na bylinky, které potřebovala na svou medicínu, řebříček na horečku, vrbovou kůru na bolest hlavy. Rostliny si zanášela do deníku a neznámé si trhala a ukládala pro další studium a pokusy.

Kromě toho, chůze mužům umožňovala obdivovat její postavu. Jaký mělo smysl vypadat jako ona a nevyužít toho?

A bylo tu ještě něco. Pokud musela být celý den zavřená ve voze, pociťovala drásavý, nespokojený neklid, jako by byla lapené zvíře, jako tomu bývalo doma. Přinejmenším venku se mohla ta šelma – *nespokojenost* – toulat volně a poskytnout jí volnost, aby mohla dýchat a přemýšlet.

Toho rána však svého rozhodnutí brzy litovala. Hnala se k ní Betsy Donnerová, která si vzala Georgeova mladšího bratra. Nešlo o to, že by Tamsen Betsy vyloženě *neměla v lásce*, ale ráda ji tedy rozhodně neměla. Betsy byla jednoduchá jako čtrnáctileté děvče, vůbec se nepodobala přítelkyním, jež měla Tamsen v Karolíně, než se vdala za George. Patřily mezi ně ostatní učitelky, zvláště Isabel Toppová; Isabelina služebná Hattie, která ji naučila, jaké rostliny použít k léčení; pastorova choť, která dokázala číst latinsky. Tamsen chyběly všechny.

To byl největší problém. Byli na cestě už měsíc a půl a Tamsen byla podrážděná. Představovala si, že čím dále na západ budou, tím svobodněji se bude cítit – nečekala, že se bude cítit jako v pasti. Prvních pár týdnů bylo zajímavých. Život na voze a táboření pod hvězdami byly nové. Zabavit děti každý den na nekonečné cestě, vymýšlet hry a měnit je v lekce. Začalo to jako dobrodružství, ale teď dokázala myslet jen na to, jak je všechno otravné a kolik toho opustili.

Kolik toho *ona* opustila.

Jak temná touha roste spolu se vzdáleností, místo aby opadávala.

Tamsen byla od začátku proti stěhování na západ, ale George dal jasně na srozuměnou, že co se rodinného živobytí týče, bude všechna rozhodnutí dělat sám. Přišel k ní jako

majitel rozsáhlé farmy, stovky obdělaných akrů a stáda dobytka. *Já se narodil pro bohatství. Správu rodinného obchodu nechej na mně a nikdy nebudeš mít nedostatek,* sliboval. Jeho sebejistota byla přitažlivá. První manžel jí zemřel na neštovice a ji už nebavilo být sama a starat se o všechno. Říkala si, že ho časem začne milovat. Bude muset.

Byl to jediný způsob, jak vymazat ten špatný pocit, zahojit zlomené srdce.

A kromě toho, ať už cítila cokoliv, vždy se mohla spolehnout na Joryho. To její bratr si myslel, že je pro ni George ten pravý. Byla ochotná mu věřit. Přiměla se mu věřit.

Pak za ní George přišel s nápadem, že se přestěhují do Kalifornie. *Je to země příležitostí,* tvrdil po přečtení knih, jež napsali osadníci, kteří cestu podnikli. *Budeme bohatí, že se nám o tom ani nesnilo. Mohli bychom tam získat tisíce akrů, mnohem víc, než bychom kdy dokázali skoupit v Illinois. Založíme svou vlastní říši a předáme ji našim dětem.* Přemluvil svého bratra Jacoba, aby se k nim připojil. Když se ho ptala na zvěsti o potížích v Kalifornii, co se k ní donesly – nebyli tam již usazení Mexičané? Ti svou půdu jen tak nepředají. A co ty řeči o hrozící válce s Mexikem, jako se to stalo v Texasu? – nebral její otázky v potaz. *Američané se do Kalifornie stěhují houfně,* namítal. *Vláda by jim to nedovolila, kdyby to bylo nebezpečné.* Dokonce vytáhl svou oblíbenou knihu *Průvodce vystěhovalců pro Oregon a Kalifornii*, kterou napsal Lansford Warren Hastings, právník, který cestu podnikl, aby to dokázal. Přestože měla Tamsen mnoho dalších otázek, jedna její část chtěla cítit stejnou naději jako on… že možná v Kalifornii *bude* lépe.

Zatím však trčela tady, na nekonečné cestě, obklopená pouze lidmi, o něž měla pramalý zájem. Manželovou rodinou.

„Dobré ráno, Betsy," pozdravila s nuceným úsměvem, když k ní švagrová došla. Ženy se musely neustále usmívat. Tamsen to zvládala tak dobře, až ji to občas děsilo.

„Dobré ráno, Tamsen." Betsy byla hranatá žena se širokými rameny i boky a těstovitým břichem, jaké nezvládl zkrotit ani korzet. „Slyšela jsi, co je nového? Někde vepředu se ztratil chlapec."

Tamsen to nepřekvapilo. Konvoj sužovala jedna nepříjemnost za druhou. Všechno to byla znamení, pokud jste věděli, jak je vykládat. Zrovna minulý týden otevřela sud s moukou a zjistila, že je zamořená červy. Museli ji pochopitelně vyhodit, a taková ztráta byla samozřejmě znát. Následujícího večera porodila jistá Philippine Kesebergová, mladá manželka jednoho z nejméně příjemných mužů v konvoji, mrtvé dítě. Tamsen se zaškaredila, když si vzpomněla, jak temnota prérie objala ženin pláč a uvěznila ho ve vzduchu kolem nich.

Dále tu byli vlci, kteří je sledovali. Jedna rodina kvůli nim přišla o celou zásobu sušeného masa a vlci dokonce odvlekli bučící, čerstvě narozené tele.

A teď se ztratil chlapec.

„Vlci," prohodila Tamsen. Nechtěla ty dvě nehody spojovat, ale nemohla si pomoct.

Betsy vyletěla ruka k ústům, jeden z mnoha jejích zlozvyků. „Ale v tom stanu spaly další děti," vyhrkla. „Neprobudilo by je…?"

„Kdo ví?"

Betsy potřásla hlavou. „Pochopitelně to mohli být indiáni. Slyšela jsem, jak po přepadení osad unášeli bílé děti…"

„Propáníčka, Betsy, viděla jsi posledních dvacet mil nějakého indiána?"

„Tak co se tomu klukovi přihodilo?"

Tamsen jen vrtěla hlavou. Dětem – a ženám – se stávaly hrozné věci pořád, ve vlastních domovech, od lidí, které jste znali, od lidí, o nichž jste si mysleli, že jim můžete důvěřovat. A jako by to nestačilo, tady žili společně se stovkami cizinců. Bylo pravděpodobné, že přinejmenším jeden z nich se provinil nějakým strašným hříchem.

Ona sama se však nehodlala stát obětí tragédie, ne pokud s tím bude moct něco dělat. Měla prostředky, ač byly omezené: ochranná kouzla, talismany, způsoby, jak přesvědčit zlo, aby minulo vaše dveře.

Ty však bohužel nedokázaly ulevit zlu *v nitru*.

Opodál poháněl muž, v němž Tamsen poznala Charlese Stantona, proutkem dobytek. Byl mladší než George a vypadal jako někdo, kdo tráví dny dřinou na poli, ne někde v krámě. Vzhlédl a všiml si, že na něj Tamsen civí. Honem odvrátila zrak.

„Pravda nejspíš bude mnohem horší, než si umíme představit," podotkla Tamsen a docela ji bavilo, jak na ni Betsy šokovaně hledí.

„Kde jsou dnes ráno tvá děvčata? Viděla jsem jen tři," opáčila Betsy. Náhle mluvila rozrušeně.

Tamsen obvykle nechávala své dcery jít během dopoledne pěšky v naději, že zůstanou v dobré kondici a štíhlé. Krása mohla pro dívku představovat problém, ale byla to jedna z mála zbraní, jaké měla k dispozici dospělá žena, a ona chtěla tu jejich zachovat, bude-li to aspoň trochu možné. Starší dívky Elitha a Leanne, Georgeovy dcery po druhé manželce, dohlížely na mladší Frances, Georgii a Elizu. Dnes však šly vepředu jen dospívající dívky a Frances se motala kolem nich jako rozpustilé telátko – plná energie a šťastná, že má pozornost obou jen pro sebe. Betsyiných

sedm dětí bylo daleko vepředu, se skloněnými hlavami se bezduše plahočily jako voli.

„Není důvod dělat si starosti. Georgia a Eliza jsou na voze," vysvětlovala Tamsen. „Ráno se probudily s horečkou a byly rozrušené. Řekla jsem si, že nejlepší bude, když si odpočinou."

„Správně, ano. Ti maličcí se tak snadno unaví."

Občas Tamsen žasla nad tím, že je matka. Měla pocit, že s Georgem nejsou svoji dost dlouho, aby zplodili tři děti. Jejich děvčátka byla rozkošná, její dokonalé kopie z dob, kdy byla malá, díky nebesům. Na druhou stranu Elitha a Leanne se potatily, měly silné kosti a trochu koňský obličej.

Tamsen však mateřství nelitovala. Byla to asi jedna z mála věcí, kterých nelitovala. Byla na své holčičky vlastně pyšná. Když byly malé, dávala jim na jazyk med, jak ji to v dětství naučila indiánská služka, aby byly milé, až vyrostou, a vázala povřísla z balzámové jedle a zastrčila jim je pod pokrývky, aby byly silné.

Ony budou mít vždycky možnost volby, nikdy nebudou svázané manželským poutem, jako se to stalo jí nikoliv jednou, nýbrž dvakrát.

Ona si však uměla srovnat účty, jak by to mohl někdo označit.

Stanton se jí znovu podíval do očí. Betsy už šla napřed, aby dohonila své děti, a tak Tamsen tentokrát pohled jako první neodvrátila.

Natáhla ruku a nechala prsty tančit nad lučním kvítím. Zavzpomínala na žluté třapatky rozeseté po rozhlehlých pšeničných lánech bratra Joryho, nezkrotné a hojné. Věděla, že domov je před ní, ne za ní, a že by měla zapudit myšlenky na

Joryho farmu – a všechny myšlenky na předchozí život – ale teď to prostě nešlo.

Květy se pod jejím dotekem ohýbaly a kývaly, byly tak jemné, že téměř lechtaly.

KAPITOLA 3

Mary Gravesová si klekla do trávy a kovový škopík postavila k řece. Byla to klidná část Severní Platte, pomalá a pokojná, ale možná jí jen léto sebralo něco z jejího náboje. Krajina nesla všechny známky blížícího se sucha.

Praní pro velkou Gravesovic rodinu bylo jednou z mnoha Maryiných povinností. Dvanáct lidí – její rodiče, pět sester a tři bratři, nemluvě o manželovi starší sestry Sarah – znamenalo spoustu špinavého prádla a povlečení, a Mary raději odeprala trochu každý večer, než by nechala prádlo se hromadit. Byla to také jedna ze vzácných chvil, kdy mohla být sama. Celý den zjevně trávila ve společnosti příbuzných, starala se o mladší sourozence, vařila s matkou a po večerech sedávala se sestrou a zašívala. Od chvíle, kdy ráno vstala, než si šla večer lehnout, byla obklopena shlukem jiných lidí, zavalena hlasy a potřebami, příběhy a stížnostmi. Občas měla pocit, jako by neustále stála

uprostřed vichřice vanoucí ze všech směrů. Dokonce i na tuto vzdálenost se k ní z tábora nesl nevázaný smích a křik.

Za normálních okolností unikala jen pro tu čistou radost, že kolem sebe může mít ticho, slyšet jen tiché šustění vysoké trávy ve vánku. Dnes večer jí však připomínka řady vozů opodál nedělala starosti. Ztracený chlapec všechny vyděsil, dokonce i ji. Chudák Willem Nystrom. Jeho rodina patřila k původní výpravě, a protože se s nově příchozími stýkali zřídka, Mary ho vždy vídala jen z dálky. Ale vypadal jako milý hoch, věčně si hrál a smál se. Bylo mu šest a vlasy měl tak světlé, až byly skoro bílé. Její bratři Jonathan a Franklin junior byli zhruba v jeho věku, a při pomyšlení, že by jeden z nich prostě zmizel přímo z tábora, měla srdce až v krku. Bylo to jako v jedné z těch starých pohádek, kde rozhněvaní duchové z ničeho nic odnesli děti do podsvětí.

Táborové ohně, které viděla v dálce, ji uklidňovaly. Muži vyháněli dobytek do vyšší trávy, aby se večer napásl, a poutali koně, aby se nikam nezatoulali. Prohlíželi nápravy a kola kvůli opotřebení a kontrolovali postroje, aby bylo vše připraveno na ráno na cestu. Děti se vracely do tábora s náručemi dříví na topení a na podpal. Nechala bratříčky nakreslit do hlíny kolo pro hru liška a husy. Všichni se drželi rutiny, nakolik to šlo.

Mary právě začala odepírat první kus oděvu – košili bratra Williama ztvrdlou potem – když zahlédla Harriet Pikeovou a Elithu Donnerovou. Mladé ženy se k ní blížily vysokou trávou a také si nesly škopky. S úlevou, která ji překvapila, na ně Mary zamávala.

„Dobrý večer, Mary," pozdravila škrobeně Harriet. Byly si blízké věkem, ale sotva se znaly. Podle Mary se Harriet chovala

mnohem dospěleji, než by odpovídalo jejím dvaceti letům, což přikládala faktu, že už byla vdaná a měla děti. Bylo zvláštní vidět ji s Elithou Donnerovou, které nejenže bylo o sedm či osm let méně, ale podle většiny lidí se chovala jako dívka ještě mnohem mladší.

„Jdete právě včas," podotkla Mary a snažila se mluvit vesele. „Světla rychle ubývá."

Harriet se úkosem podívala po Elitě, která třídila šatstvo. „To není moje volba. Já dnes večer vůbec nechtěla prát, ale Elitha mě uprosila, abych šla s ní. Moc se bála jít sem dolů sama."

Elitha prala v mělké vodě a neříkala nic, ale ramena měla vytažená až k uším. Ošívala se a byla nervózní jako lekavý kůň. „Je to tak, Elitho?" zeptala se jí Mary. „Je to kvůli tomu chlapci? To není žádná hanba. Myslím, že to všechny vyvedlo z míry."

Dívka jen zavrtěla hlavou, a tak to Mary zkusila znovu. „Takže je to kvůli indiánům?" Pomyšlení, že konečně potká nějakého indiána, Mary nadchlo. Pár jich zahlédli v dálce hned první den, co vstoupili na Indiánská teritoria, kde je odtažitě pozorovala skupinka Póníů na koních, zatímco se vozy valily po trase klikatící se údolím. Indiáni se však nepřiblížili.

Většina lidí v konvoji se indiánů bála, neustále vyprávěli historky o krádežích dobytka a unášení bílých dětí, ale Mary byla jiná. Jeden z osadníků na Malé modré řece jí vyprávěl, že u Póníů vše řídí ženy. Muži lovili a chodili do války, ale rozhodnutí činily ženy.

Ta představa ji nadchla.

„Indiánů se nebojím," odpověděla Elitha. Pracovala rychle a oči upírala na své ruce, odmítala vzhlédnout. Očividně tu nechtěla být ani o vteřinu déle, než musela.

„Ona se bojí duchů.“ Harriet si vzdychla. „Myslí si, že tady straší.“

„To jsem nikdy neřekla,“ ohradila se Elitha. „Nikdy jsem netvrdila, že tu jsou duchové.“ Zaváhala a přeskočila pohledem z Harriet na Mary. „Pan Bryant říká –“

Harriet si odfrkla. „Tak to tě trápí? Jedna z těch Bryantových příhod? Upřímně, měla bys mít rozum a neposlouchat ho.“

„To není fér,“ namítala Elitha. „On je chytrý. Sama jsi to říkala, přijel sem, aby napsal knížku o indiánech. Říká, že tu jsou duchové, duchové lesů, kopců a řek.“

„Ach Elitho, nevšímej si toho, co pan Bryant vykládá,“ radila Mary. Nebyla si vlastně jistá, co si má o panu Bryantovi myslet. Byl velice erudovaný, to bylo zřejmé. A prokázal, že je schopný, když Billymu Murphymu srovnal nohu, kterou si zlomil při pádu z koně. Ale na tom, jak se potuloval kolem, a přitom se soustředil na něco jiného, jako by neustále naslouchal hlasu, který slyšel jen on sám, bylo něco znepokojivého.

„Ale já je slyšela.“ Elitha svraštila obočí. „V noci je slyším, jak mě volají. Vy ne?“

„Volají tě?“ dotazovala se Mary.

„Ona se nechá moc snadno ovlivnit. Macecha ji nechává číst *romány*. Ze všech těch příběhů má zamotanou hlavu,“ pronesla Harriet směrem k Mary nad Elitinou hlavou.

Mary to podráždilo. Během let poznala spoustu žen jako Harriet, které vypadaly, jako by měly tváře vylisované mezi dvěma stránkami bible, vyzáblé, s propadlými lícemi.

Mary Elithu poplácala po ruce. „To určitě nic není. Možná jsi zaslechla, jak se baví lidé ve vedlejším stanu.“

„Neznělo to, jako by se bavili dva lidé. Vůbec to tak neznělo.“ Elitha se kousala do spodního rtu. „Znělo to jako… když někdo

šeptá vysokým hlasem, jen to bylo hodně slabé, jako když to přináší vítr z velké dálky. Bylo to zvláštní a smutné. Byla to ta nejděsivější věc, co jsem kdy slyšela."

Mary zamrazilo v zádech. I ona slýchala za nocí podivné věci od chvíle, kdy se vydali po břehu Severní Platte, ale pokaždé se přesvědčila, že to je jen její představivost. Křik nějakého zvířete, jaké ještě nikdy neviděla, nebo vítr hvízdající soutěskou. Přes rozlehlé otevřené prostory se prostě zvuk nesl jinak.

„Teď se jenom necháváš unášet představivostí," podotkla Harriet. „Měla bys být opatrná, takhle vykládat o duších a indiánech a tak. Lidé by si mohli začít myslet, že máš sklony k pohanství jako pan Bryant."

„Ale no tak, Harriet," napomenula ji Mary.

Harriet se nenechala zviklat. „Možná už je v karavaně nějaký muž, který si na tebe myslí – ale nebude si tě chtít vzít, pokud tě bude považovat za pošetilou, vyděšenou holčičku."

Mary zvláště silně zakroutila posledním kusem prádla a představovala si místo něj Harrietin krk, a pak ho vhodila do škopíku, aby ho mohla odnést k vozu. „Je jí teprve třináct," namítla a snažila se mluvit zlehka. „To je trochu mladá na to, aby si lámala hlavu s vdavky, nemyslíš?"

Harriet se zatvářila dotčeně. „Nemyslím. Já se vdávala ve čtrnácti." Obrátila se k Mary s chladným úsměvem. „A co ty? Měla jsi někdy milého? Připadá mi zvláštní, že ještě nejsi vdaná."

„Ještě nedávno jsem byla zasnoubená," ucedila Mary a umyla si ve vodě ruce. „Jenomže nečekaně zemřel, než nás mohli sezdat."

„To je smutné," zamumlala Elitha.

„Osud umí být vrtkavý," prohodila Mary tak vesele, jak jen dokázala. „Nikdy nevíš, co pro tebe má život schováno."

Harriet se znovu napřímila a podívala se na obě svrchu. „Divím se ti, Mary. Jsi dobrá křesťanka. Bůh rozhodne, co se stane s našimi životy, vše v souladu s jeho plánem. Musel mít důvod, když ti sebral muže."

Mary to netrápilo, ale Elitha zalapala po dechu. „To nemůžeš myslet vážně, Harriet. Bůh by nemohl být k Mary tak krutý."

„Já neříkám, že je to Maryina vina," namítla Harriet, třebaže její tón svědčil o opaku. „Říkám, že tyto věci se nedějí náhodou. Bůh Mary oznamoval, že ten sňatek prostě nemá být."

Mary se kousla do jazyka. Harriet těšilo být krutá, ale v jednom ohledu měla pravdu. Mary by to nikdy nikomu nepřiznala, rozhodně ne rodičům, ale v hloubi duše věděla, že na vdavky není připravená. Její sestra se v devatenácti šťastně provdala za Jaye Fosdicka – jenomže Mary nebyla jako její starší sestra, což bylo zjevnější s každým uplynulým dnem. Když otec oznámil, že se stěhují do Kalifornie, potají ji to potěšilo. Maloměsto, kde žila od narození a kde všichni věděli o skromných začátcích její rodiny a že museli pálit kravský trus, aby se zahřáli, a své palivové dříví prodávat, dokud se neujalo osení a sklizeň se nezlepšila, ji nudilo. Lidé vždy očekávali, že bude taková, za jakou ji považovali, a nikdy by jí nedovolili být něčím víc. Bylo to jako snažit se vykročit a zjistit, že jste zapřažení do chomoutu.

Když byl zabit její snoubenec, především se jí ulevilo – i když se za to hrozně styděla. Věděla, že otec upínal veškeré naděje na její plánovanou svatbu a zlepšení situace, které by jim všem přinesla.

Sestřin sňatek byl praktický, ale také byl z lásky. Mary věděla, že s ní měl Franklin Graves vždy jiné plány. Odjakživa si představoval, že to ona uzavře výhodný sňatek, který je všechny

zachrání. Sotva dokázala spočítat, kolikrát jí vysvětloval, že je jejich jedinou nadějí.

A také by sotva dokázala spočítat, kolikrát si přála, aby ta hezčí z nich byla Sarah, aby nebyla ta, na jejíchž ramenou spočívá štěstí ostatních.

Harriet vstala a opřela si škopek o bok. „Bůh má pro každého z nás zvláštní plán a není na nás, abychom zpovídaly moudrost jeho cest, my máme pouze poslouchat. Vracím se do tábora. Půjdeš se mnou, Elitho?“

Dívka zavrtěla hlavou. „Ještě nejsem hotová.“

Mary jí položila ruku na loket. „Neboj se. Počkám s tebou a vrátíme se společně.“

„Dobrá tedy,“ křikla Harriet přes rameno a vykročila. „Večeře se sama neudělá.“

Elitha počkala, až bude Harriet z doslechu, než promluvila. „Nevadí ti, že se o tom s tebou bavím, že ne, Mary?“ Vykulila oči. „Protože já to někomu *musím* říct. To, co mě vyděsilo, nebyly hlasy, ne tak, jak jsem to vylíčila.“ Znovu se kradmo ohlédla přes rameno. „Tak je to se mnou vždycky. Tamsen říká, že jsem citlivá – myslí jako na svět duchů. O tohle všechno se zajímá. Nechala si od té ženy ve Springfieldu číst z ruky. Taky si nechala předpovědět budoucnost z karet. Ta žena jí řekla, že mě mají duchové rádi. Že je pro ně snadné se mnou mluvit.“

Mary zaváhala, ale pak vzala Elithu za ruku prochladlou z vody. „To je v pořádku. Mně se můžeš svěřit. Stalo se něco?“

Elitha pomalu kývla. „Když jsme předevčírem narazili na ten opuštěný srub…“

„V Jasanové kotlině?“ zeptala se Mary. Dokázala si stále vybavit maličkou boudu z prken vybělených nelítostným prérijním sluncem. Smutné, osamělé místo, jako opuštěný statek,

který kdysi míjela každou neděli cestou na bohoslužbu. Živly dům obraly téměř dohola, prázdná tmavá okna byla jako prázdné oční důlky v lebce, neúprosná připomínka selhání nějaké rodiny. *Ať je to poučením,* řekl jí jednou otec, když kolem pomalu projížděli na voze, jen pár let poté, co jim samým hrozilo, že o všechno přijdou. *Nebýt milosti boží, mohli jsme to být my.*

Svět byl křehký. Jeden den růst, druhý den třísky.

Elitha pevně zavřela oči. „Ano. V Jasanové kotlině. Šla jsi dovnitř?"

Mary zavrtěla hlavou.

„Bylo tam plno dopisů. Stovky. Naskládané na stole a zatížené kameny. Pan Bryant mi vysvětlil, že je tu nechávají pionýři, aby je mohl další poutník mířící na východ odvézt na první poštu, kterou uvidí." Nejistě se podívala po Mary. „Co myslíš, je špatné, že jsem si jich několik přečetla?"

„Ale Elitho, nebyly přece určené pro tebe."

Elitha se zarděla. „Říkala jsem si, že to nikomu neuškodí. Že to bude jako číst příběhy. Většina ani nebyla zalepená, jen přeložená a položená na stole, takže pisatel věděl, že si je může přečíst *každý*. Jenomže se ukázalo, že to nejsou dopisy."

Mary nechápavě zamrkala. Zadívala se na Elithu, která před ní dřepěla, bledá jako vycházející měsíc. „Co tím myslíš?"

„Nebyly adresované nikomu," vykládala dívka. Hlas ztišila do šepotu. „Ani v nich nebyly žádné zprávy… otevírala jsem dopis za dopisem a stálo tam pořád to samé dokola."

„Pořád to nechápu." Mary měla pocit, jako by jí po páteři běhal nahoru a dolů pavouk. „Pokud to nebyly dopisy, tak co to bylo?"

Elitha nešikovně vstrčila ruku do kapsy zástěry a vytáhla malý složený čtvereček papíru, který podala Mary. „Jeden jsem

si nechala. Říkala jsem si, že bych to měla někomu ukázat, ale ještě jsem to neudělala. Prostě jsem nevěděla komu. Nikdo by mi nevěřil. Možná by si dokonce mysleli, že jsem to napsala sama, abych upoutala pozornost. Ale já to neudělala, Mary. Nepsala jsem to."

Mary si papírek vzala. Byl křehký a lámavý, jak strávil mnoho dní v horku. Opatrně ho rozložila, bála se, že by se jí mohl v rukou rozpadnout. Inkoust byl vybledlý, jako by byl text napsán již dávno, ale neměla problém ho přečíst.

Vraťte se, stálo tam slabým, pavoučím písmem. *Vraťte se, nebo všichni zemřete.*

KAPITOLA 4

Nystromovic chlapce, tedy to, co z něj zbylo, našli později téhož večera.

Když Stanton následoval George Donnera kruhem vozů na tmavou, pustou pláň, měl hrdlo stažené hrůzou.

Dva vozkové dítě objevili, když večer vyháněli dobytek na pastvu. V slábnoucím světle zahlédli prohlubeň ve vysoké trávě a šli se na ni podívat. Oba byli odolní a houževnatí, ale z toho, co našli, se jeden z nich pozvracel.

Ve tmě před nimi poletovala světélka a Stanton si zprvu myslel, že je to nějaká iluze, ale jak se přibližovali, tečky se změnily v plamínky a pak v louče. Tucet mužů se již shromáždil do kruhu a louče vypadaly jako plamenné svatozáře nad jejich hlavami. Stanton většinu z nich znal – Williama Eddyho, Lewise Keseberga a Jacoba Wolfingera, jakož i Edwina Bryanta –, ale bylo tu pár mužů z původního konvoje, přátelé chlapcovy